

استقلال مقامات قضایی در اسناد بین‌المللی و نظام حقوقی ایران

الهه دهقان فینی

عضو هیئت‌علمی دانشگاه پیام نور

چکیده

استقلال قضایی به‌مثابه اصلی که بدون آن اجرای صحیح عدالت امکان‌پذیر نیست، مبین آزادی قاضی از هرگونه مداخله و تأثیرپذیری از صاحبان قدرت و اصحاب دعوا است که در اسناد بین‌المللی و نظام‌های حقوقی کشورهای مختلف از جمله ایران مورد پذیرش قرار گرفته است؛ بطوریکه، اصول ۶۱، ۵۷، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸ و ۱۶۴ قانون اساسی و نیز، قانون رسیدگی به صلاحیت قضات مصوب سال ۱۳۷۶، لایحه آئین دادرسی کیفری، قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب (۱۳۸۱) و... بر استقلال ساختاری و فردی قضایی تصریح نموده‌اند؛ اما با این وجود نواقص و کاستی‌هایی در این خصوص به چشم می‌خورد که زمینه‌ساز آن شده است که بیشتر در بعد استقلال فردی قاضی، اصل استقلال قضایی در حقوق ایران مورد تهدید واقع شود. بیشترین تهدید برای عملکرد قضات و نقض استقلال آنان، خود مقامات و مسئولان قوه قضائیه هستند؛ مسئولان این قوه می‌توانند بر عملکرد دادگاه‌ها نظارت اداری داشته باشند؛ بنابراین، به رغم وجود مقررات قانونی، اصل استقلال قضایی در نظام حقوقی ایران به فعلیت کامل نرسیده و دارای ایراداتی بنیادین می‌باشد که لازمه آن اصلاح برخی قوانین مربوطه در این خصوص می‌باشد تا به تبع آن، اصل استقلال قضایی در نظام حقوقی ایران نیز به‌مانند نظام حقوق بین‌الملل محقق گردد.

واژه‌های کلیدی: دادرسی عادلانه، استقلال قضایی، قانون اساسی، اسناد بین‌المللی، قضات

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۴، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۷، صفحات ۲۱۹-۲۱۰